

Kiruna nya järnvägsstation

Ett examensarbete i arkitektur av Clara Emilsson

Handledare: Tomas Tägil, Arkitektskolan LTH

Kristina Björling Francki, Trafikverket Nord

Examinator: Jesper Magnusson, Arkitektskolan LTH

Presenterar på svenska

I Sveriges nordligaste kommun pågår just nu en stadsomvandling, där en tredjedel av Kiruna flyttas tre kilometer österut på grund av markdeformationer från Kirunagruvan. Detta innebär stora förändringar för Kirunaborna men även stora förändringar i stadsbilden, då majoriteten av centrum har eller kommer rivas och byggas upp igen i nya former. Betydelsefulla byggnader som det gamla stadshuset från 1963 har redan rivits, och Kiruna kyrka planeras att flyttas inom de närmsta åren.

Järnvägsstationen från 1915 är idag riven, och blev 2013 ersatt med en tillfällig järnvägsstation i Kirunas nordöstra kant två kilometer från befintliga centrum – och ca 7 km från nya centrum. Den tillfälliga järnvägsstationen är en säckstation utan ytterligare service och trafikerar med en gratis transferbuss bekostad av LKAB till befintliga centrum. Detta är en ohållbar och förvirrande lösning, speciellt för den stora mängd vinter- och sommarturister som varje år besöker Kiruna och tar tåget vidare in i fjällvärlden.

I den utvecklingsplan som röstats igenom av kommunfullmäktige 2014 planerades ett permanent resecentrum med både tåg, lokalbuss och länstrafik mitt i nya centrum. Resecentrumet har legat på is till dess, men nu i mars 2020 påbörjade Trafikverket en järnvägsplan finansierad av LKAB för den nya placeringen av järnvägsstationen, som planeras vara redo i juni 2021.

I detta examensarbete gestaltas en ny järnvägsstation/resecentrum i anslutning till Kiruna centrum. Arbetet undersöker de större skalorna, med förutsättningar för placeringen, angöring för olika trafikslag, framtida stadsutveckling och möjlighet att ta sig till och från stationen. Jag går sedan ner i skala och utforskar kvaliteter kopplade till stationsbyggnaden, som stationshallen, flöden, sittplatser, siktlinjer och perrongutformning.

Viktigast är människans – resenärens – upplevelse av ankomst och avgång från Kiruna, och hur den kan bli så tydlig och trevlig som möjligt, samtidigt som den berättar om både gamla och nya Kiruna.